

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U003601

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 17-12-2024

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Фатеев Ярослав Володимирович

2. Yaroslav V. Fatieiev

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 12-09-2024

Спеціальність за освітою: 081 Право

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 081.74.24

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 29, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 29, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.63.01

Тема дисертації:

1. Свобода волі працівника та роботодавця при зміні трудового договору
2. Freedom of will of the employee and the employer while changing the labour contract

Реферат:

1. У дисертації автор виходить із розуміння, що право виступає тим форматором, який започатковує площину свободи волі суб'єктів, що дає підстави для обґрунтування концептуального положення, що норми трудового права встановили кордони прояву свободи волі сторін трудового договору, не допускаючи зменшення мінімальних соціальних стандартів, що забезпечує держава, навіть, якщо б працівник погодився на такий зменшений обсяг. Воля сторін трудового договору – це сила, що генерує думку суб'єкта трудового договору, формує його зацікавленість та прагнення, спрямовані на досягнення певного результату. Свобода волі сторін трудового договору – це дозволена нормами права, здатність до варіативності поведінки у визначеному правовому просторі, що окреслюється правовими дозволами та заборонами, які визначають перелік варіантів поведінки працівника і роботодавця. Правила, за якими здійснювалось виникнення трудових відносин через укладення трудового договору та порядок, який регламентував цей механізм, визначили і

зумовили правила і відповідний порядок зміни цього договору, адже все це дійство відбувалось як наслідок угоди – домовленості між працівником і роботодавцем. Відстоюється позиція, що зміни трудового договору: зміна істотних умов праці, переведення на іншу роботу, переміщення працівника надають потужності, міцності, стабільності існуючим трудовим відносинам та розвивають їх потенціал. Ці трансформації оновлюють зміст трудових правовідносин, не розриваючи існуючі правові зв'язки між суб'єктами трудового договору. Будучи наслідком перехрестя волі та волевиявлення працівника та роботодавця, правостворювальний юридичний склад, який викликає зміну трудового договору, а отже і трудових відносин, містить виключно правомірні дії і не може включати в себе події. Автор визначає мету змін в організації виробництва і праці як таку, що диктує визначення етапів зміни трудового договору, змістовне наповнення яких характеризується превалюванням прояву свободи волі роботодавця над свободою волі працівника та відповідною широтою цього простору і варіативністю дій, які, є більшими у порівнянні з простором свободи волі працівника. При цьому, зміни в організації виробництва і праці характеризуються як правова категорія, мета якої обумовлює межі правового простору свободи волі працівника та роботодавця при зміні істотних умов праці. Автор переконує, що саме законодавча деталізація етапів запровадження змін в організації виробництва і праці як самостійної категорії, так і першопричини зміни істотних умов праці, виступає урівноважуючою силою, що тримає баланс інтересів працівника і роботодавця в цих умовах, а класична конструкція зміни істотних умов праці запроваджується, відштовхуючись від волі та волевиявлення роботодавця. У такому випадку законність провадження змін істотних умов праці повністю покладається трудовим законодавством на роботодавця, а від волі працівника залежить тільки чи залишитися йому працювати в нових умовах праці, якщо йому це запропонують, чи ні. Наголошується, що правова категорія переведення працівника на іншу роботу відрізняється динамікою свого визначення не стільки в законодавстві, скільки в науці. Аналіз сучасних концепцій розуміння переведення на іншу роботу дає підстави констатувати захопленість правників теоріями управління персоналу, що містить ризики рано чи пізно призвести до юридичного оформлення цих категорій та їх рецепції законодавством, зміст якого буде відображати не природу права на працю, а природу економічну, а отже буде рухатися не до точки «людина-найвища соціальна цінність», а від неї. Також зазначається, що різновид переведення впливає на окреслення простору свободи волі сторін трудового договору. Проведений аналіз визначень переведення на іншу роботу, засад реалізації права на працю у національному законодавстві та у міжнародних документах, дозволяють підтримати наукову позицію А.М. Юшко, яка враховує ознаки даної правової категорії, що надає чинне законодавство та європейські і міжнародні стандарти, деталізує та охоплює ймовірні випадки цього явища, ґрунтується на легальному визначенні трудового договору та віддзеркалює природу і призначення зміни трудового договору як родового поняття, спрямованих на стабільність трудових відносин. У роботі робиться висновок, що причинно-наслідкових зв'язків між фактом зміни роботи та підставою-причиною її запровадження за загальним правилом не встановлено. Натомість, якщо ініціатором переведення виступає працівник, - вияв його свободи волі на переведення є, як правило, безумовним; а от коли ним є роботодавець - то для нього існують жорсткі правила: треба виконати ряд умов, щоб здійснити переведення працівника. Крім того, як правило, і в тому, і іншому випадку мова має йти про погодження воль та волевиявлення цих двох зацікавлених в цих відносинах суб'єктів – працівника і роботодавця.

2. In the dissertation the author proceeds from the understanding that law is the formative factor that establishes the basis of subjects' free will, which gives grounds to substantiate the conceptual position that labour law rules set the limits for the manifestation of free will of the parties of labour contract, preventing a reduction in the minimum social standards provided by the state, even if the employee agreed to such a reduction. The will of the parties to an employment contract is a force that generates the opinion of the subject of the employment contract, shapes his or her interest and aspirations aimed at achieving a certain result. Freedom of will of the parties to an employment contract is the ability to vary their behaviour in a certain legal space, as permitted by the law, which is defined by legal permissions and prohibitions that determine the list of options for the behaviour of the employee and the employer. The rules governing the emergence of labour relations through the conclusion of an employment contract and the procedure governing this mechanism determined and predetermined the rules and

the relevant procedure for changing this contract, since all this action took place because of an agreement between the employee and the employer. The author argues that amendments to an employment contract, such as changes in essential working conditions, transfer to another job, and relocation of an employee, give power, strength, and stability to existing labour relations and develop their potential. These transformations update the content of labour relations without breaking the existing legal ties between the parties to the employment contract. As a result, of the intersection of the will and expression of will of the employee and the employer, the law-creating legal composition which causes a change in the employment contract, and hence the employment relationship, contains only lawful acts and cannot include events. The author defines the purpose of changes in the organization of production and labour as such which dictates the stages of amendments to an employment contract, the content of which is characterised by the prevalence of the employer's freedom of will over the employee's freedom of will and the corresponding breadth of this space and the variability of actions which are greater than the employee's freedom of will. At the same time, changes in the organization of production and labour are characterised as a legal category, the purpose of which determines the boundaries of the legal space of employee and employer's freedom of will when essential working conditions change. The author argues that it is the legislative detailing of the stages of introduction of changes in the organization of production and labour as an independent category and the root cause of changes in essential working conditions which acts as a balancing force keeping the balance of interests of the employee and the employer in these conditions, and the classical construction of changes in essential working conditions is introduced based on the will and expression of the employer's will. In this case, the labour law places the legitimacy of changes to the essential working conditions entirely on the employer, and the employee's will determines whether he/she will remain working in the new working conditions if offered or not. The author emphasizes that the legal category of transferring an employee to another job is distinguished by the dynamics of its definition not so much in legislation as in science. The analysis of modern concepts of understanding of transfer to another job gives grounds to state that lawyers are fascinated by theories of personnel management, which may sooner or later lead to legalization of these categories and their reception by legislation, the content of which will reflect not the nature of the right to work, but the economic nature, and thus will move away from the point 'a person is the highest social value', and not towards it. It is also noted that the type of transfer affects the definition of the space of freedom of will of the parties to an employment contract. The analysis of the definitions of transfer to another job, and the principles of implementation of the right to work in national legislation and international documents, allows supporting the scientific position of A.M. Yushko, which takes into account the features of this legal category provided by current legislation and European and international standards, details and covers probable cases of this phenomenon, is based on the legal definition of an employment contract and reflects the nature and purpose of changing an employment contract as a generic concept aimed at the stability of employment relations.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Фатеев Я. В. Свобода волі сторін трудового договору при його зміні як категорія, що виступає провідником до стабільності трудових правовідноси. Збірник наукових праць ХНПУ імені Г.С. Сковороди Право. 2020. №32, С.40-45.

- Melnyk K., Tsesarsky F., Zhdan M., Vlasenko M., Fatieiev Y. Distance work and its significance in terms of quarantine restrictions aimed at preventing the spread of the covid-19. Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues. 2021. Vol. 24, Spec. Iss 1. P. 1–8.
- Фатеев Я.В. Поняття переміщення працівника та вплив прояву свободи волі сторін трудового договору на етапі його укладення на кваліфікацію різновидів правової конструкції змін трудового договору. Збірник наукових праць ХНПУ імені Г.С.Сковороди Право. 2023. №38, С.190–196.
- Фатеев Я.В. Воля і свобода волі як відправні категорії у визначенні правових можливостей сторін трудового договору. Юридичний науковий електронний журнал. 2024. №4. С.303–305.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коваленко Олена Олександрівна
2. Olena O. Kovalenko

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0883-9869

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 29, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Киян Володимир Якович
2. Vladimir Y. Kiyan

Кваліфікація: к. ю. н., доцент, 12.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8517-9876

Додаткова інформація:**Повне найменування юридичної особи:** Дніпровський державний університет внутрішніх справ**Код за ЄДРПОУ:** 08571446**Місцезнаходження:** пр. Гагаріна, 26, Дніпро, Дніпровський р-н., 49005, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство внутрішніх справ України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Москаленко Олена Вячеславівна

2. Olena V. Moskalenko

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.05**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-0807-0519**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Державний біотехнологічний університет**Код за ЄДРПОУ:** 44234755**Місцезнаходження:** вул. Алчевських, буд. 44, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна**Форма власності:****Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується**Рецензенти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Головань Тетяна Георгіївна

2. Tatyana G. Golovan

Кваліфікація: к. ю. н., доцент, 12.00.05**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0003-2509-865X**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Харківський національний педагогічний університет імені

Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585**Місцезнаходження:** вул. Алчевських, буд. 29, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:**

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пономаренко Оксана Михайлівна
2. Oksana M. Ponomarenko

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.05**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0001-6394-1834**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди**Код за ЄДРПОУ:** 02125585**Місцезнаходження:** вул. Алчевських, буд. 29, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****VIII. Заключні відомості****Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Триняк Майя Вікторівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Триняк Майя Вікторівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Новолокін Антон Володимирович

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна